

Geschiedenis van de grijze generaal

„Ik had een grote bewondering voor de Poolse literatuur en voor de logica van de grote wijsgeren. Daarom ben ik filosofie gaan studeren aan de universiteit van Lvôw. Ik was vierdejaars, toen ik in 1914 werd opgeroepen voor het Oostenrijkse leger. Want de Poolse stad Lvôw heette toen Lemberg en hoorde bij Oostenrijk. Zo is mijn militaire loopbaan begonnen.

En voor Stanislaw Maczek, zoon van een Poolse rechter en geboren in 1892, zou een grote militaire toekomst zijn weggelegd. Na de Eerste Wereldoorlog hoorden de Polen eindelijk een zelfstandige staat te kunnen vormen. **Kapitein Maczek** had een strombataljon, dat zijn eigen naam droeg en uitsluitend bestond uit Poolse vrijwilligers. Zij raakten verwickeld in de eerste schermutselingen met de binnendringende Sovjets, die toen al Polen wilden inlijven. „Mijn ervaringen met de Russen in die tijd zijn bepalend geweest voor de rest van mijn leven”, aldus generaal Maczek.

Tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog steeg zijn ster in het Poolse leger, doch alsmaar zijn grenzen moest verdedigen. Maczek werd kolonel en commandant van het 1ste gemotoriseerde onderdeel van de 10de brigade cavalerie van het Poolse leger. De andere onderdelen zouden te paard op de binnenvallende Duitsers afgaan. Maczek beschermde de flank van Krakôw tot Lvôw en kreeg op een gegeven moment opdracht met zijn onderdeel de Poolse regering de Hongaarse grens over te brengen. Polen was verloren, maar de Polen vchten verder.

Breda

In Frankrijk werd Maczek generaal en commandant van een gemotoriseerde eenheid. Hij vocht tegen de Duitse overmacht. „In Dijon hadden wij geen munitie en geen benzine meer. Wij moesten het materiaal vernielen en ons terugtrekken in het nog vrije Frankrijk”, vertekt Maczek mij.

Als hij naar Engeland is

raal **Antonie Grudzinski** ergens in Engeland. Ze zijn nooit teruggegaan naar Polen.

Misdadigers

„Wij kenden de Sovjets. Ik heb meegemaakt, hoe ze ons het mes in de rug staken door gemene zaak te maken met de nazi's. De Duitsers vielen ons in het westen aan en de Russen in het oosten. Ze hadden ons land verdeeld. Wij hoorden later hoe duizenden Poolse officieren van de Russen en nekschot kregen in Katyn. We hebben gemerkt hoe Poolse officieren die aan de westerse kant hun leven hadden gewaagd na de oorlog bij terugkomst in Polen door de communisten als **MISDADIGERS** gearresteerd werden”.

Maczek heeft zijn vaderland nooit teruggezien. En als er een volk een hartstichtelijk patriotisme bezit, zijn het wel de Polen. **Chopin**

Voor de ouderen, die niet meer konden worden ongeschoold. De generaal is te voornam om daarover te willen praten. Maar ik weet, dat de Poolse parachutisten-generaal **Sosabowski**, die met zijn troepen bij Arnheim landde, zijn leven eindigde als bordenwasser. Ook generaal **Maczek** heeft in een restaurant moeten werken. De behandeling van de Polen door de geallieerden is een zwarte bladzijde in de westerse geschiedschrijving. Niemand heeft hen ooit vertelt, dat zij hun eigen land niet zouden bevrijden. Dat dat voor de Russen was.

Uiteraard volgt generaal **Maczek** met veel belangstelling de ontwikkelingen in Polen. „Denk je eens in, wat de Sovjets in Polen hadden gedaan als er geen krachtig Westen was geweest. Geen NATO en geen behoorlijke bewapening? Nu kunnen ze wellicht de Poolse honger

• Voor hun Bredase hotel staan luitenant-generaal B. D. Stanislaw Maczek (geheel rechts) — hij wordt 90 — zijn bijna even oude echtgenote Sofia en brigade-generaal B. D. **Antonie Grudzinski**.

Foto: Ruud van der Linden

nam een potje met Poolse aarde mee naar Parijs en de Poolse filosoof in ballingschap, **Leszek Kolakowski**.

vertelde mij twee jaar geleden hoe hij vooral met Kerstmis in de Engelse universiteitsstad Oxford door heimwee werd overmand.

„Ik heb gevochten voor een **VRIJ** Polen. Als ik nu zou gaan, zou dat verraad betekenen aan het heilig ideaal, waarvoor ik gevochten heb en waarvoor mijn mannen zijn gesneuveld. Men zou kunnen denken, dat Polen een normaal vrij land geworden is. Bovendien is mijn geboortestad door de Sovjets ingepikt. Lvôw is tegenwoordig een Russische stad”.

Hoe hebben de Poolse officieren en soldaten het in het Westen, dat zij hielpen bevrijden, financieel gered?

naar vrijheid onderdrukken. Maar ze kunnen het niet stopzetten. En het zal doorgaan in de andere satellietlanden tot in de Sovjet-Unie zelf”.